

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**для практичних занять і самостійної роботи з
макроекономіки для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності «Менеджмент»
(освітні програми: «Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності», «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»,
«Менеджмент виробничої та комерційної діяльності»,
«Менеджмент інформаційних технологій», «Логістика»)**

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для практичних занять і самостійної роботи з
макроекономіки для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності «Менеджмент»
(освітні програми: «Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності», «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»,
«Менеджмент виробничої та комерційної діяльності»,
«Менеджмент інформаційних технологій», «Логістика»)

Вінниця
ВНТУ
2025

Рекомендовано до видання Радою з якості освіти Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 6 від 23.01.2025 р.)

Рецензенти:

Л. М. Ткачук, кандидат економічних наук, доцент

Л. М. Несен, кандидат технічних наук, доцент

Методичні рекомендації для практичних занять і самостійної роботи з макроекономіки для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Менеджмент» (освітні програми: «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності», «Менеджмент виробничої та комерційної діяльності», «Менеджмент інформаційних технологій», «Логістика»). [Електронний ресурс] / уклад. М. І. Небава. – Вінниця : ВНТУ, 2025 – 25 с.

У методичних рекомендаціях викладені теоретичні і методичні питання підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи з макроекономіки здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальністю «Менеджмент» освітніх програм: Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, Менеджмент фінансово-кредитної діяльності, Менеджмент виробничої та комерційної діяльності, Менеджмент інформаційних технологій, Логістика. Викладено основні програмні питання та структуру дисципліни, питання практичних занять, виконання видів самостійної роботи та методичну структуру виконання індивідуального навчально-дослідного завдання. Наведено необхідну основну та додаткову літературу, інформаційні ресурси для підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи.

Зміст

ВСТУП.....	4
1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
2. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	7
3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	13
5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	14
6. САМОСТІЙНА РОБОТА	15
7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ.....	16
8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ	19
8.1 Методи контролю	19
8.2 Розподіл балів, які отримують студенти.....	20
8.3 Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів	21
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	22
Допоміжні ресурси	23
Інформаційні ресурси	24

ВСТУП

Програма вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Макроекономіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент». Дисципліна «Макроекономіка» пов'язана з навчальними курсами «Мікроекономіка», «Антикризовий менеджмент», «Економічний аналіз».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, ринків товарів та послуг, праці, структури сучасної грошово-кредитної системи, інфляції, безробіття і циклічності економічної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години/3 кредити ECTS.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Фундаментальні основи макроекономічного аналізу та макроекономічного регулювання.
2. Основні види макроекономічної політики.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» є формування системи макроекономічних знань у майбутніх фахівців. Реалізація даної мети передбачається внаслідок:

- вивчення історичних причин становлення та розвитку макроекономічної науки;
- виявлення сутності та особливостей економічних агрегатів, переваг та обмежень макроекономічного аналізу;
- вияснення господарсько-політичної цінності макроекономічного підходу в аналізі економічних явищ і процесів;
- набуття умінь здобувати, аналізувати і використовувати на практиці економічну інформацію;
- формування у майбутніх фахівців ринкового економічного мислення, необхідного для розуміння сучасного стану розвитку економіки України;
- ознайомлення з найважливішими макроекономічними проблемами, що стоять перед Україною та світовою економікою;

➤ надання допомоги студентам в самостійному опануванні економічної спадщини різних течій і шкіл, законодавчих актів з економічних питань, монографічної літератури і періодики;

➤ сприяння відпрацюванню професійних навичок та якостей у майбутніх фахівців, особливо у сфері проведення аналізу макроекономічних явищ.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Макроекономіка» є:

➤ визначення обсягу і структури національного продукту і національного доходу;

➤ виявлення чинників, що регулюють зайнятість у масштабах національної економіки;

➤ аналіз природи і механізму інфляції та антиінфляційне регулювання;

➤ вивчення механізму і чинників економічного зростання;

➤ з'ясування причин циклічних коливань і кон'юнктурних змін в економіці;

➤ виявлення взаємозв'язку між сукупним попитом та сукупною пропозицією;

➤ вивчення механізму грошово-кредитної політики держави;

➤ вияснення ролі бюджетно-податкової політики в економічному зростанні;

➤ дослідження зовнішньоекономічної взаємодії національних економік;

➤ теоретичне обґрунтування цілей, форм і методів здійснення макроекономічної політики держави.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітні програми, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: <u>07 – управління та адміністрування</u>	Обов’язкова (професійна)
Модулів – 2	спеціальність 073 «Менеджмент» освітні програми: <u>Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності,</u> <u>Менеджмент фінансово-кредитної діяльності,</u> <u>Менеджмент виробничої та комерційної діяльності,</u> <u>Менеджмент інформаційних технологій,</u> <u>Логістика</u>	Рік підготовки: 1
Змістових модулів – 2		Семестр 2-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,0	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	36 год
		Практичні, семінарські
		18 год
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		36 год
		Вид контролю: іспит

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить для денної форми навчання – 60% (40%).

Мова навчання – українська.

2. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

Програмні результати навчання

РН01. Знати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН02. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 Фундаментальні основи макроекономічного аналізу та макроекономічного регулювання

Тема 1 Вступ до теорії макроекономіки

Предмет і методологічна база курсу «Макроекономіка». Мета і основні задачі курсу. Його роль в ринкових відносинах. Проблеми макроекономіки в період переходу до ринкових відносин.

Наука про макроекономіку та її проблеми. Місце макроекономіки в системі економічних наук. Історичний нарис про розвиток макроекономіки. Інструментарій макроекономічного аналізу.

Об'єкт і суб'єкти макроекономіки. Нормативна та позитивна макроекономіка. Функції макроекономіки: пізнавальна, методологічна, практична. Макроекономічне моделювання.

Тема 2 Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків

Вимірювання обсягу національного виробництва. Макроекономічні показники та їхня роль. Система національних рахунків: її переваги та обмеження.

Валовий національний продукт (ВНП) і його складові. Валовий внутрішній продукт (ВВП). Витратна та прибуткова частина ВВП. Методи розрахунку ВВП. Метод потоку прибутку. Метод потоку товарів. Динаміка ВВП України.

Співвідношення між показниками системи національних рахунків. Чистий національний продукт. Національний прибуток. Особистий прибуток до і після виплати податків.

Рівень цін і макроекономічні показники. Реальний і номінальний ВВП. Індекси цін. Дефлятор ВВП і суспільний достаток. Чистий економічний добробут. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джінні.

Тема 3 Основи макроекономічної нестабільності: безробіття, інфляція, економічні цикли

Сучасний ринок робочої сили та фактори, які його визначають. Повна зайнятість. Форми та види безробіття. Визначення рівня безробіття. Різні школи про походження безробіття. Соціально-економічні наслідки безробіття для макроекономіки. Закон Оукена. Динаміка безробіття в Україні. Державне регулювання ринку робочої сили. Правове регулювання зайнятості.

Інфляція: фіскальні та грошові аспекти. Теорія інфляції. Види та типи інфляції. Рівень і темп інфляції. Динаміка інфляції в Україні.

Соціально-економічні наслідки інфляції для макроекономіки. Інфляція і процентна ставка. Принцип Фішера. Інфляційний та дефляційний розрив. Інфляційний податок та сеньйораж. Антиінфляційна політика держави.

Макроекономічна природа циклічності ринкової економіки. Антициклічні, ациклічні та проциклічні показники. Модель ділового циклу А. Бернса і У. Мітчелла. Кейнсіанська теорія бізнес-циклу. Модель зміни розмірів інвестицій в запаси Ллойда Мецлера. Моделі взаємодії мультиплікатора і акселератора. Неокласична теорія бізнес-циклу. Концепція політичних шоків. Модель економічного циклу Самуельсона-Хікса. Модель економічного циклу Калдора.

Довгі хвилі в економічній динаміці. Природа кризи української економіки. Світова економічна криза 2008 р. Антициклічні заходи держави.

Тема 4 Теорія загальної макроекономічної рівноваги: модель сукупного попиту і сукупної пропозиції

Основна модель макроекономічної рівноваги. Сукупний попит та його структура. Модель сукупного попиту. Цінові і нецінові фактори, що впливають на ВВП, який споживається.

Сукупна пропозиція та її модель. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізок кривої сукупної пропозиції. Ефект цінових і нецінових факторів сукупної пропозиції.

Економічна рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Регресивний і інфляційний розрив. Тенденції сукупного попиту і сукупної пропозиції в Україні.

Тема 5 Теорія споживання, заощадження та прийняття інвестиційних рішень

Споживання і прибуток. Функція і графік споживання. Споживання і заощадження: фактори, які їх визначають. Вплив заощаджень на обсяг сукупного попиту. Економічний зміст середнього і граничного нахилу до споживання і заощадження.

Заощадження і інвестиції. Національні заощадження України. Роль інвестицій в процесі досягнення макроекономічної рівноваги. Інвестиції та економічний цикл. Попит на інвестиції та фактори, які його визначають. Нестабільність динаміки інвестиційних витрат.

Тема 6 Класична і кейнсіанська теорія макроекономічної рівноваги

Класична модель рівноважного виробництва та її характеристика. Закон Сея. Інструменти встановлення рівноваги в класичній моделі. Класична теорія і державне невтручання.

Кейнсіанський варіант моделі рівноважного виробництва. Метод співставлення сукупних витрат і обсягу виробництва. Метод «вилучень і ін'єкцій». Застосування цих методів при визначенні ЧНП.

Ефект мультиплікатора та його практичне значення. Види мультиплікаторів. Парадокс ощадливості і форми його прояву. Зовнішня торгівля і рівноважний обсяг виробництва.

Тема 7 Теорія фінансової політики держави

Фінансова політика як ефективний інструмент державного впливу на економічне зростання, рівень зайнятості і динаміку цін. Дискреційна фінансова політика та її структура.

Податкова система. Податкове законодавство. Види податків та їх функції. Крива Лаффера. Визначення податкового тягаря. Мультиплікатор податків. Мультиплікатор державних витрат. Визначення мультиплікатора збалансованого бюджету. Проблеми податкової системи України.

Фінансова політика та її вплив на сукупний попит і сукупну пропозицію. Стимулююча фінансова політика. Рестрикційна фінансова політика.

Недискреційна (автоматична) фінансова політика. Вмонтовані стабілізатори. Циклічний і структурний дефіцит бюджету. Ефект витіснення.

Тема 8 Теорія грошей. Грошовий ринок та його рівновага

Сучасні гроші та їх особливості. Види грошей. Вартість і стабільність грошей. Модель грошової пропозиції та способи її вимірювання. Грошова база і грошова маса.

Попит на гроші і його структура. Кейнсіанська теорія переваг ліквідності. Трансакційний (операційний) попит на гроші. Попит на гроші як на актив. Сукупний попит на гроші. Пастка ліквідності.

Рівновага на грошовому ринку. Модель грошового ринку.

Змістовий модуль 2 Основні види макроекономічної політики

Тема 9 Банківська система та кредитно-грошова політика

Банківська система України. Надійність і стабільність банківської системи. Правові основи банківської системи. Банківські ризики. Балансовий звіт комерційного банку. Депозитний мультиплікатор. Грошовий мультиплікатор Механізм створення грошей банками.

Грошова-кредитна політика та її інструменти. Облікова ставка проценту. Норма обов'язкових резервів. Операції на відкритому ринку.

Напрямки грошово-кредитної політики: політика дешевих і дорогих грошей. Грошово-кредитна політика, ставка проценту, інвестиції. Проблеми стабілізації грошово-кредитної системи в Україні.

Тема 10 Монетаризм і теорія раціональних сподівань

Кейнсіанська концепція зайнятості і стабілізаційної політики. Нестабільність і державне втручання. Монетаризм: стабільність і вільна

конкуренція. Основоположні рівняння: рівняння сукупних витрат і рівняння обміну.

Альтернативні погляди на передавальний механізм кредитно-грошової політики. Погляди кейнсіанців і монетаристів на швидкість обороту грошей. Кредитно-грошова політика: дискретність або монетарне правило. Теорія раціональних сподівань та її практичне значення.

Економічна політика стимулювання сукупної пропозиції. Теорія економіки пропонування.

Тема 11 Теорія бюджетного дефіциту і управління державним боргом

Бюджетний дефіцит та концептуальні підходи до формування бюджету. Щорічно збалансований бюджет. Бюджет, який балансується на циклічній основі. Функціональні фінанси. Бюджетний кодекс.

Державний борг та його структура. Причини існування стійких бюджетних дефіцитів. Кількісна характеристика державного боргу. Борг і ВВП, процентні платежі, власність. Принципи розрахунку державного боргу і інфляція. Державний борг України.

Економічні наслідки існування державного боргу. Розподіл доходу. Стимули. Зовнішній борг. Ефект витіснення і основні виробничі фонди. Позитивна роль боргу. Управління зовнішнім боргом.

Тема 12 Теорія економічного зростання та його моделі

Теорія економічного зростання. Фактори та типи економічного зростання. Джерела економічного зростання. Темпи економічного зростання та економічний розвиток. Динаміка економічного зростання у світовій економіці та в Україні.

Моделі економічного зростання. Неокласична модель. Модель економічного зростання Роберта Солоу. Некейнсіанська модель мультиплікатора-акселератора. Сучасна модель економічного зростання. Теорія сталого економічного розвитку та цінностей громадянського (демократичного) суспільства.

Тема 13 Моделі макроекономічної політики

Фіскальна і монетарна політика в класичній і кейнсіанській моделях. Проблеми здійснення стабілізаційної політики. Активна і пасивна політика. Політика твердого курсу і довільної макроекономічної політики. Можливі «тверді курси» фіскальної і монетарної політики.

Суперечливість цілей макроекономічного регулювання і проблема координації курсів бюджетно-податкової і кредитно-грошової політики. «Критика Лукаса». Модель концепції неокласичного напрямку. Правила (тверді курси) макроекономічної політики. Свобода дій у макроекономічній політиці.

Тема 14 Теорія міжнародної торгівлі та торгова політика

Міжнародний поділ праці. Принцип зрівняльних переваг.

Зовнішньоторговельний мультиплікатор. Тарифні і нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Протекціонізм. Стимулювання експорту. Лібералізм. Парадокс Леонтьєва. Теорема Рибчинського. Сучасні тенденції міжнародного регулювання торгівлі.

Платіжний баланс та його структура. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Нерівновага платіжного балансу. Вплив економічної політики на платіжний баланс.

Тема 15 Теорія валютних курсів і міжнародна валютна система

Пропозиція валюти і її фактори. Валютний курс. Моделі гнучких і фіксованих валютних курсів. Державне регулювання валютного курсу.

Еволюція валютної системи. Золотий стандарт. Бреттон-Вудська система. Ямайська система. Сучасна валютна система, її проблеми та тенденції розвитку.

Міжнародний валютний фонд та його функції. Форми міжнародних розрахунків: національні валюти, спеціальні права запозичення (СПЗ), ЄВРО.

Валютні проблеми в умовах формування відкритої економіки.

Тема 16 Теорія сукупних доходів населення і соціальна політика держави

Прибутки населення, їхні види і джерела формування. Номінальний і реальний прибутки. Розподіл особистих прибутків і еволюція соціальної структури суспільства. Диверсифікація соціального статусу.

Соціальна політика держави. Види соціальної політики. Рівень життя населення і бідність. Індекс людського розвитку. Соціально-економічна мобільність.

Державне регулювання розподілу прибутків. Система соціального захисту.

Економічна ефективність і рівність: протистояння або єдність.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	
Змістовий модуль 1 Фундаментальні основи макроекономічного аналізу та макроекономічного регулювання						
Тема 1 Вступ до теорії макроекономіки	5	2	1	-	-	2
Тема 2 Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків	8	3	2	-	-	3
Тема 3 Основи макроекономічної нестабільності: безробіття, інфляція, економічні цикли	7	3	1	-	-	3
Тема 4 Теорія загальної макроекономічної рівноваги: модель сукупного попиту і сукупної пропозиції	5	2	1	-	-	2
Тема 5 Теорія споживання, заощадження та прийняття інвестиційних рішень	5	2	1	-	-	2
Тема 6 Класична і кейнсіанська теорія макроекономічної рівноваги	5	2	1	-	-	2
Тема 7 Теорія фінансової політики держави	5	2	1	-	-	2
Тема 8 Теорія грошей. Грошовий ринок та його рівновага	5	2	1	-	-	2
Разом за змістовим модулем 1	45	18	9	-	-	18
Змістовий модуль 2 Основні види макроекономічної політики						
Тема 9 Банківська система та кредитно-грошова політика	8	3	2	-	-	3
Тема 10 Монетаризм і теорія раціональних сподівань	5	2	1	-	-	2
Тема 11 Теорія бюджетного дефіциту і управління державним боргом	7	3	1	-	-	3
Тема 12 Теорія економічного зростання та його моделі	5	2	1	-	-	2
Тема 13 Моделі макроекономічної політики	5	2	1	-	-	2
Тема 14 Теорія міжнародної торгівлі та торгова політика	5	2	1	-	-	2
Тема 15 Теорія валютних курсів і міжнародна валютна система	5	2	1	-	-	2
Тема 16 Теорія сукупних доходів населення і соціальна політика	5	2	1	-	-	2
Разом за змістовим модулем 2	45	18	9	-	-	18
Усього годин	90	36	18	-	-	36

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Ч. ч.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1 Вступ до теорії макроекономіки	1
2	Тема 2 Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків	2
3	Тема 3 Основи макроекономічної нестабільності: безробіття, інфляція, економічні цикли	1
4	Тема 4 Теорія загальної макроекономічної рівноваги: модель сукупного попиту і сукупної пропозиції	1
5	Тема 5 Теорія споживання, заощадження та прийняття інвестиційних рішень	1
6	Тема 6 Класична і кейнсіанська теорія макроекономічної рівноваги	1
7	Тема 7 Теорія фінансової політики держави	1
8	Тема 8 Теорія грошей. Грошовий ринок та його рівновага	1
9	Тема 9 Банківська система та кредитно-грошова політика	2
10	Тема 10 Монетаризм і теорія раціональних сподівань	1
11	Тема 11 Теорія бюджетного дефіциту і управління державним боргом	1
12	Тема 12 Теорія економічного зростання та його моделі	1
13	Тема 13 Моделі макроекономічної політики	1
14	Тема 14 Теорія міжнародної торгівлі та торгова політика	1
15	Тема 15 Теорія валютних курсів і міжнародна валютна система	1
16	Тема 16 Теорія сукупних прибутків населення і соціальна політика держави	1
	Усього	18

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувача відноситься до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Види самостійної роботи студентів за цільовим призначенням:

А. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування лекцій магнітних записів; інші види занять.

Б. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних робіт, виконання типових задач, тестування та інші види робіт.

В. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення практичних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт; участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; складання рефератів, доповідей, інформацій із заданої теми; інші види робіт.

Ч. ч.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1 Вступ до теорії макроекономіки	2
2	Тема 2 Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків	3
3	Тема 3 Основи макроекономічної нестабільності: безробіття, інфляція, економічні цикли	3
4	Тема 4 Теорія загальної макроекономічної рівноваги: модель сукупного попиту і сукупної пропозиції	2
5	Тема 5 Теорія споживання, заощадження та прийняття інвестиційних рішень	2
6	Тема 6 Класична і кейнсіанська теорія макроекономічної рівноваги	2
7	Тема 7 Теорія фінансової політики держави	2
8	Тема 8 Теорія грошей. Грошовий ринок та його рівновага	2
9	Тема 9 Банківська система та кредитно-грошова політика	3
10	Тема 10 Монетаризм і теорія раціональних сподівань	2
11	Тема 11 Теорія бюджетного дефіциту і управління державним боргом	3
12	Тема 12 Теорія економічного зростання та його моделі	2
13	Тема 13 Моделі макроекономічної політики	2
14	Тема 14 Теорія міжнародної торгівлі та торгова політика	2
15	Тема 15 Теорія валютних курсів і міжнародна валютна система	2
16	Тема 16 Теорія сукупних доходів населення і соціальна політика держави	2
	Усього	36

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи здобувача навчального характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу. ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота, що охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Метою індивідуального завдання є надання здобувачу можливості проявити здібності до дослідницької роботи, використовуючи знання, одержані в процесі оволодіння навчальним матеріалом з макроекономічного регулювання.

Індивідуальне завдання має містити таку структуру:

- Зміст. Назви розділів із зазначенням сторінок.
- Вступ. Актуальність обраної теми, необхідність дослідження проблеми, мета і завдання роботи, матеріал, на якому вона буде проведена.
- Основна частина складається з двох розділів.
- Перший розділ – теоретичний. Розкриваються сутність предмета дослідження, теоретичні засади зазначеної проблематики.
- Другий розділ – аналітичний. Він повинен містити всебічний аналіз досліджуваної теми. На основі аналітичних даних щодо об'єктів дослідження та інформації про стан економіки України здобувач має при виконанні індивідуального завдання з даної дисципліни внести пропозиції з удосконалення функціонування економіки. Бажано показати, як варто використовувати міжнародний досвід, накопичений у розвинених країнах у вирішенні даної проблеми.
- Висновки. У висновках викладають перелік пропозицій і рекомендацій та практичні результати одержані в індивідуальному завданні.
- Список літератури. Повний список використаної літератури з бібліографічними даними джерел, наведений за вимогами державного стандарту.
- Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми.

Текст індивідуального завдання викладається науковою мовою, логічно, послідовно, лаконічно. Основні результати, положення ілюструються таблицями, графіками, діаграмами. Обсяг роботи – до 15 сторінок.

Перелік основних досліджуваних тем

1. Поняття та функції макроекономіки як науки. Ключові

макроекономічні проблеми.

2. Система національних рахунків та аналіз рахунку виробництва в Україні.

3. Система національних рахунків та аналіз рахунку капіталу в Україні.

4. Методи обчислення ВВП та аналіз ВВП України, обчисленого за виробничим методом.

5. Методи обчислення ВВП та аналіз ВВП України, обчисленого за категоріями прибутків.

6. Теорії економічних циклів та економічна динаміка в Україні.

7. Порівняльний аналіз неокласичної та кейнсіанської теорій ринку праці.

8. Основні індикатори ринку праці та рівень безробіття в Україні.

9. Види безробіття та проблема обчислення його природного рівня.

10. Причини безробіття та шляхи його зменшення в Україні.

11. Методологія обчислення індексів цін та їх динаміка в Україні.

12. Теорія сукупного попиту.

13. Основні теорії сукупної пропозиції.

14. Динаміка та структура пропозиції грошей в Україні.

15. Класична теорія попиту на гроші.

16. Кейнсіанська теорія попиту на гроші

17. Механізм врівноваження грошового ринку.

18. Теорія процентної ставки та аналіз процентних ставок в Україні.

19. Види інфляції та її аналіз в Україні.

20. Основні теорії інфляції та її причини в Україні.

21. Кейнсіанська теорія споживання.

22. Функції споживання з урахуванням часового фактору.

23. Роль інвестицій в економіці та їх рівень в Україні.

24. Кейнсіанська інвестиційна функція.

25. Неокласична інвестиційна функція.

26. Механізм врівноваження заощаджень з інвестиціями.

27. Національні заощадження та інвестиції в Україні.

28. Основні теорії економічного зростання.

29. Проста інвестиційна функція.

30. Джерела економічного зростання.
31. Роль держави в економічному кругообігу.
32. Вплив держави на економічну рівновагу.
33. Цілі та інструменти стабілізаційної політики.
34. Ефективність стабілізаційної політики.
35. Полеміка щодо державного втручання в економіку.
36. Механізм дискреційної фінансової політики.
37. Механізм недискреційної фінансової політики.
38. Фінансова політика на основі теорії економіки пропозиції.
39. Вплив фінансової політики на державний бюджет.
40. Бюджетний дефіцит та його фінансування в Україні.
41. Цілі та інструменти монетарної політики в Україні.
42. Передатний механізм монетарної політики.
43. Порівняльний аналіз теорій міжнародної торгівлі.
44. Механізм торговельної політики.
45. Глобалізація світогосподарських зв'язків.
46. Зовнішньоекономічна політика.
47. Функція чистого експорту та його динаміка в Україні.
48. Рахунок поточних операцій платіжного балансу України.
49. Рахунок капітальних операцій та його аналіз в Україні.
50. Механізм врівноваження платіжного балансу в Україні.
51. Номінальний валютний курс та його динаміка в Україні.
52. Валютний ринок та валютно-курсова політика.
53. Економічна нерівність в Україні.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни використовуються такі методи навчання:

1. Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – **словесні** (лекція, семінари, бесіда, розповідь); **наочні** – (ілюстрація, демонстрація, презентація), **практичні** (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації).

Лекція – логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Лекція із застосуванням ігрових методів – застосовуються методи мозкової атаки, методи конкретних ситуацій та інші, коли здобувачі самі формулюють проблему, і самі намагаються її вирішити.

Практичні заняття – форма навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання сформульованих завдань.

Індивідуальне заняття – форма навчального заняття, що проводиться з окремими здобувачами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Консультація – форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні та екзаменаційні консультації).

2. Група методів за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. Група методів за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань – репродуктивні та продуктивні (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові).

4. Група методів за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота студента з навчальною та науковою літературою, текстами лекцій, підготовка до семінарських і практичних занять, робота з комп'ютером, виконання тестових завдань, рішення задач.

8.1 Методи контролю

Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань здобувачами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється

систематичний поточний контроль знань, а наприкінці вивчення курсу передбачається підсумковий контроль.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється на практичних заняттях (перевірка словників макроекономічних понять), а також шляхом написання колоквиумів у формі тестів. Поточний контроль може проводитись за допомогою електронних тестів у локальній мережі або у глобальній мережі (JetIQ, Google).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль передбачає складання іспиту.

Семестровий контроль знань здійснюється в кінці семестру шляхом підрахування загальної кількості балів, отриманих під час навчання і складання іспиту. Під час семестрового контролю враховуються результати здавання усіх видів навчальної роботи згідно із структурою кредитів.

8.2 Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця 8.1 – Вид контролю – іспит

Поточне тестування та самостійна робота																Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2									
1	2	3	...	...	...	8	9	9	10	11	...	...	...	17	18		
37 балів								38 балів								25 балів	100

1, 2 ... 9 – теми змістових модулів.

Таблиця 8.2 – Шкала оцінювання: в балах та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX з можливістю повторного складання
0-34	F з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 8.3 – Оцінювання знань, умінь та навичок студентів з окремих видів роботи та в цілому по модулях (в балах)

Вид роботи	Модуль	
	1	2
1. Виконання практичних завдань (1 пр.-1,5 б., тестування за темами - по 1б)	12	12
2. Індивідуальне завдання (Макроекономічний словник)	10	10
3. Колоквиум	15	16
Всього	37	38

8.3 Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів

Рівень компетентності	За бальною шкалою	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий)	90-100	A	Виставляється, якщо при відповіді на питання виявлено всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу, який виноситься на контроль, уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, знання основної і додаткової літератури, передбаченої програмою на рівні творчого використання
III Достатній (конструктивний)	82-89	B	Повні знання з питань і задач, що стоять перед студентом. Уміння викладати основні ідеї. Вміння професійно відстоювати свою точку зору. Припускаються несуттєві неточності у викладенні матеріалу та у відповідях
	75-81	C	Достатньо повні знання з поставлених питань і задач. Вміння викладати основні ідеї. Здатність самостійно застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження власних тверджень. Вміння доводити правильність своїх рішень. Несуттєві неточності у відповідях
II Середній (репродуктивний)	64-74	D	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати матеріал, робити висновки. Пояснення неповні, нелаконічні, не завжди точні. Відповіді на питання неповні, містять неточності
	60-63	E	Задовільні знання програмного матеріалу на рівні, вищому за початковий. Здатність з допомогою викладача логічно відтворювати значну частину матеріалу. При відповіді на запитання виникають труднощі у деяких положеннях, відповіді неповні, нераціональні, не використовуються всі ефективні методи аналізу
I Низький	35-59	FX	Теорією володіє на рівні фрагментів, викладає матеріал уривчасто. Утруднюється в обґрунтуванні рішень, на запитання викладача дає неправильні відповіді (40-60%), пояснення не до ладу. Самостійно, без допомоги викладача, не може сформулювати алгоритм рішення задачі
	0-34	F	Теорією володіє на рівні фрагментів, викладає матеріал уривчасто. Утруднюється в обґрунтуванні рішень, на запитання викладача дає неправильні відповіді (60-100%). Самостійно, без допомоги викладача, не може сформулювати алгоритм рішення задачі

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базові ресурси

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. 3-тє вид., виправл. та допов. Львів : Апріорі, 2017. Кн. 1 : Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. 567с.
2. Базилевич В. Д. Макроекономіка : навч. посіб. Київ : Київський національний ун-т, 2009. 354 с.
3. Базілецька О. Макроекономіка: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 442 с.
4. Білецька Л., Савич В., Білецький О. Економічна теорія. Політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 688 с.
5. Гронтковська Г. Е., Косік А. Ф. Макроекономіка : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 672 с.
6. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. практикум. Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
7. Козакова О. М., Забарна Е. М. Макроекономіка : підручник / Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон : Олді-плюс, 2018. 428 с.
8. Макаренко М. І., Семененко Т. О., Петрушенко Ю. М. Макроекономіка : підручник. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
9. Макроекономіка: базовий курс : навч. посіб. / І. Й. Малий, І. Ф. Радіонова, Т. Ф. Куценко, Н. В. Федірко та ін. Київ : КНЕУ, 2016. 246 с.
10. Небава М. І. Макроекономіка. Тематичний тлумачний словник термінів. Вінниця : ВДТУ, 2000. 152 с.
11. Небава М. І. Теорія макроекономіки : навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 593 с.
12. Решетило В. П. Глобальна економіка : навч. посіб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2018. 168 с.
13. Решетило В. П., Федотова Ю. В. Макроекономіка: Тексти лекцій з дисципліни «Економічна теорія (Макроекономіка)». Харків : ХНУМГ, 2014. 129 с.

Допоміжні ресурси

1. Бурда М., Виплош Ч. Макроекономіка: Європ.контекст / пер. з англ. Київ : Основи, 2008. 682 с.
2. Дорнбуш Р., Фішер С. Макроекономіка : підручник / пер.з англ. Київ : Основи, 1996. 814 с.
3. Зянько В. В., Небава М. І., Сірко А. В. Основи економіки: вузлові питання. Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2000. 247 с.
4. Мікроекономіка і макроекономіка : підруч. : у 2 ч. /С. Будагівська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін.; за заг. ред. С. Будаговської. Київ : Основи, 2008. 518 с.
5. Мороз О. В, Небава М. І. Екскурс в антологію макроекономічної думки : навч. посіб. Вінниця : ВДТУ, 2000. 170 с.
6. Небава М. І., Заюков І. В. Активізація підприємництва і зайнятості в аспекті сталого соціально-економічного розвитку. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2017. № 1(53). С. 108-116.
7. Небава М., Янань Лі. Аналіз макроекономічного розвитку України. *Науковий огляд. Економічні науки*. 2021. № 7(79), С. 16-34.
8. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / М. І. Небава, А. О. Азарова, Л. М. Ткачук, Л. О. Нікіфорова та ін. Вінниця : ВНТУ, 2019. 181 с.
9. Nebava M. I., Savina N. B., Zayukov I. V., Vasazhenko N. O., Lesko O. Y., Smolarz A., Ormanbekova A. Model of electronic public health management on the example of the territorial community of Vinnytsia region. *Proceedings of SPIE - The International Society for Optical Engineering* Volume 11176, 2019, Номер статті 1117634 *Photonics Applications in Astronomy, Communications, Industry, and High-Energy Physics Experiments 2019*; Wilga; Poland; 26 May 2019 до 2 June 2019; Код 154662. URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85075775267&origin=AuthorNamesList&txGid=b989ddf4b1a207b307742e7cc7931f86> (дата звернення 13.05.24).

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України : офіц. вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення 13.05.24).
2. Національний фонд досліджень України : офіц. вебсайт. URL: <https://nrfu.org.ua/> (дата звернення 13.05.24).
3. Національний банк України : офіц. вебсайт. URL: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index> (дата звернення 13.05.24).
4. Урядовий портал : офіц. вебсайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення 13.05.24).
5. Вінницький національний технічний університет : офіц. вебсайт. URL: <http://vntu.edu.ua> (дата звернення 13.05.24).
6. Факультету менеджменту та інформаційної безпеки ВНТУ : офіц. вебсайт. URL: <http://inmeeek.vntu.edu.ua> (дата звернення 13.04.24).
7. Економіка для всіх. *Prometheus*. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ekonomika-dlya-vsih/> (дата звернення 10.04.24).
8. Економіка. Курс–візія з макроекономіки. *КШДУ ім. С. Нижного*. URL: <https://kspa.com.ua/%20ekonomika-kurs-viziya-z-makroekonomiky/#> (дата звернення 10.04.24).
9. Уроки з макроекономіки он-лайн. *Superprof*. URL: <https://www.superprof.com.ua/lessons/makroekonomika/online/> (дата звернення 10.04.24).

Електронне навчальне видання

Небава Микола Іванович

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для практичних занять і самостійної роботи з
макроекономіки для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності «Менеджмент»
(освітні програми: «Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності», «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»,
«Менеджмент виробничої та комерційної діяльності»,
«Менеджмент інформаційних технологій», «Логістика»)

Рукопис оформив: *М. Небава*

Редактор: *О. Малетіна*

Оригінал-макет виготовлено в РВВ ВНТУ

Підписано до видання 20.02.2025

Гарнітура Times New Roman.

Зам. № P2025-043.

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
Редакційно-видавничий відділ.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021.
press.vntu.edu.ua;
Email: rvv.vntu@gmail.com

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.